

Regelbunden tillsyn i Insjöns skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1-9 samt i Åhls Barnakademi, förskoleklass och grundskola årskurs 1-2

Inledning

Skolinspektionen är ny myndighet för tillsyn, kvalitetsgranskning och tillståndsprövning sedan den 1 oktober 2008. Det innebär att Skolinspektionen svarar för de frågor som Skolverket tidigare svarade för inom detta område. Inspektioner som påbörjats under Skolverkets ansvar drivs vidare som regelbunden tillsyn och rapporteras av Skolinspektionen.

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Leksands kommun och besökt Insjöns skola och Åhls Barnakademi den 16-18 september 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för tillsynen.

Den regelbundna tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som Skolinspektionen lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Insjöns skola samt Åhls Barnakademi, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Insjöns skola intervjuades rektorerna, lärare, elever, elevvårdspersonal och föräldrar. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklasserna och lektioner i alla årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen. I Åhls Barnakademi besöktes lektioner och lärare intervjuades.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Insjöns skola	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola	285
Obligatorisk särskola	..

Källa: Uppgifter från Insjöns skola

.. = Kan ej visas, då uppgiften baseras på färre än 10 individer

Åhls Barnakademi	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	21

Källa: Uppgifter från Åhls Barnakademi

Insjöns skola och Åhls Barnakademi ligger i Insjöns tätort. De båda verksamheterna är belägna på gångavstånd från varandra.

Åhls Barnakademin är en integrerad verksamhet bestående av förskola, förskoleklass, fritidshem och årskurserna 1 och 2. Förskoleverksamheten i Åhls Barnakademi ingår ej i denna rapport. Rektorn för Åhls Barnakademi är även rektor för Djura skola.

Verksamheten i Insjöns skola är indelad i två så kallade spår som leds av var sin rektor. En av rektorerna ansvarar för det blå spåret med barn i förskoleklass och elever i årskurserna 1-9. Den andra rektorn ansvarar för det gula spåret med elever i årskurserna 3-9, denne rektor är även rektor för Gärde skola.

Lärarna vid Insjöns skola, Åhls Barnakademi, Gärde skola och Djura skola har gemensamma årskursvisa konferenser kring pedagogiska frågor. På respektive skola samarbetar lärarna oftast i årskursvisa arbetslag. Även ämnesvisa konferenser hålls.

Helhetsbedömning

Insjöns skola bedriver en verksamhet som till stora delar fungerar väl. Effekter av ett omfattande kommungemensamt utvecklingsprojekt kallat *Ökad måluppfyllelse*, ses när det gäller en ökad kunskap hos lärarna om läroplanens och kursplanernas mål. Vidare läggs, med projektet, en god grund för en mer likvärdig bedömning av elevernas kunskaper.

Verksamheten vid Åhls Barnakademi bedöms i flertalet delar fungera mycket väl. Särskilt bör framhållas ett kreativt och lustfyllt arbete och en lugn och trygg studiemiljö.

I tillsynen ses på båda skolorna exempel på undervisning som har god överensstämmelse med läroplanens och kursplanernas anvisningar. Dock framkommer stora skillnader mellan olika lärares insikter om målstyrning och styrdokumentens roll. Denna skillnad gör att undervisningens upplägg inte har samma utgångspunkter och inte kan sägas ge eleverna likvärdiga förutsättningar att nå utbildningsmålen. Skolinspektionen bedömer att lärarna i högre grad bör samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande i enlighet med styrdokumentet, samt för att garantera eleverna likvärdiga förutsättningar.

Resultaten vid Insjöns skola i form av slutbetyg i årskurs 9, visar att mer än en tredjedel av eleverna inte når målen i alla ämnen. Av Skolverkets statistik framgår att andelen elever med fullständigt slutbetyg ligger lägre än kommunen som helhet och genomsnittet i riket. Även andelen elever med höga betyg, vilket avspeglas i skolans meritvärde, är betydligt lägre än i kommunen och riket. Det finns en skillnad mellan pojkars och flickors resultat och mellan resultat i olika ämnen. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder för att analysera resultaten och för att förbättra måluppfyllelsen. Att därvid fortlöpande följa upp och utvärdera undervisningens ändamålsenlighet så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav bedöms nödvändigt. I slutet av årskurs 5 finns nationella uppnåendemål för eleverna i alla ämnen. Någon samlad bild av hur eleverna i Insjöns skola når dessa mål kan skolan inte ge. Inte heller för eleverna i tidigaste årskurserna i Insjöns skola och Åhls Barnakademi finns någon redovisning på skolnivå av elevernas kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i kursplanerna. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp. En samlad bild av elevernas resultat på skolnivå är nödvändig för analys och förbättring av verksamheten i stort. Skolinspektionen bedömer därför att rektorerna måste förbättra arbetet med uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat och därvid särskilt beakta elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5.

Ett argument som framförs av flera lärare för att undervisningen håller hög kvalitet i Insjöns skola är att elever från skolan klarar studierna på gymnasieskolan bättre än elever från andra skolor. Ett sådant påstående bör enligt Skolinspektionen ses mot det faktum att många av Insjöns elever inte kommer in på ett nationellt program på gymnasiet.

Elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över undervisningen och det egna lärandet är högst lärarberoende. Skolinspektionen bedömer att elevinflytande är ett viktigt utvecklingsområde.

Goda exempel på hur lärare anpassar undervisningen till elevernas förutsättningar, erfarenheter och intresse framkommer, men även i detta avseende ses stora skillnader mellan olika lärare. Trots utarbetade rutiner för att upptäcka behov av särskilt stöd och tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens, anser många lärare att det finns elever i Insjöns skola som bedömts behöva särskilt stöd men som inte får sådant. När och hur åtgärdsprogram ska upprättas är inte tydligt för alla lärare. Skolinspektionen bedömer att rektorerna måste försäkra sig om att

alla elever som bedömts behöva särskilt stöd får det och att arbetet med åtgärdsprogram förbättras.

Skolorna har i många avseenden ett väl fungerande värdegrundsarbete i vardagen. Dock förekommer kränkningar mellan elever och exempel ges på studiemiljöer som inte präglas av ett demokratiskt förhållningssätt och ett respektfullt bemötande av elever. Skolinspektionen bedömer att rektorerna och lärarna måste vidta kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med kränkningar. Vidare behöver rektorerna och lärarna tillse att studiemiljön är stimulerande och trygg vid lektioner i alla ämnen.

När det gäller skolans pedagogiska ledning och kvalitetsarbete bedömer inspektörerna att åtgärder behöver vidtas för att bland annat öka samverkan inom Insjöns skola och för att följa upp skolornas resultat i alla ämnen under hela skoltiden. Att därvid också utvärdera undervisningens ändamålsenlighet och arbetet med särskilt stöd ses som nödvändigt.

Brister som måste åtgärdas

Skolinspektionen bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Insjöns skola gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94).
- Skriftliga bedömningar utarbetas inte enligt förordningens krav för elever som i slutet av nionde skolåret i Insjöns skola inte nått upp till målen och därmed saknar betyg i ett ämne eller ämnesblock (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Insjöns skola har inte i tillräcklig omfattning vidtagit åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling (7-8 §§ lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolornas likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med förordningens krav i Insjöns skola (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Insjöns skola anordnar inte elevens val i enlighet med författningarna (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Rektorn i Insjöns skola fattar inte beslut om avvikelser från särskolans timplan för elever som är integrerade i grundskolan (6 kap. 1 § särskoleförordningen).

- Beslut om anpassad studiegång för elever i den särskilda undervisningsgruppen Brandstationen fattas inte i enlighet med förordningen (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp vid Brandstationen fattas inte i enlighet med förordningen (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt Skolinspektionens bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Insjöns skola måste vidta kraftiga åtgärder för att höja kunskapsresultaten i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 9.
- Skolorna bör i högre grad följa upp kunskapsresultaten i alla ämnen under hela skoltiden samt utvärdera och ompröva metoder för undervisningen med utgångspunkt från kunskapsresultaten.
- Insjöns skola bör säkerställa att all undervisning tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.
- Skolorna bör utveckla arbetet med att ge eleverna möjligheter till ett reellt inflytande över arbetssätt och arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Samverkan inom Insjöns skola, för att åstadkomma en god miljö för utveckling och lärande, bör förbättras
- Värdegrundsarbetet i Insjöns skola bör förbättras och utvecklas till att bli en kontinuerligt pågående och integrerad del av all verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 9.
- Undervisningen vid båda skolorna bör i högre grad anpassas till alla elevers förutsättningar, erfarenheter och olika behov.
- Insjöns skola bör förbättras arbetet med särskilt stöd och rektor måste säkerställa att alla elever får det stöd de behöver. Vidare bör det stöd som ges följas upp och utvärderas.
- Arbetet med åtgärdsprogram för särskilt stöd bör förbättras, innehållet bör tydligare kopplas till nationella mål och beskriva de åtgärder som skolan avser vidta samt ange när och hur åtgärderna ska följas upp.
- Insjöns skola bör säkerställa att studie- och yrkesorientering ges i tillräcklig omfattning.
- Personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras.

- Rektorerna måste säkerställa att elever i särskolan erbjuds garanterad undervisningstid och lärare som undervisar integrerade särskoleelever bör ges kompetensutveckling avseende särskolans styrdokument.
- Rektorernas pedagogiska ledarskap bör utvecklas.
- Rektorerna bör förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera skolans resultat och det systematiska kvalitetsarbetet bör förbättras så att mål, planering, genomförande, uppföljning, analys av resultat samt åtgärder för måluppfyllelsen blir till en sammanhållen kedja, tydlig i arbetet och i skolans dokumentation.
- Rektorerna måste säkerställa att betygskatalog förs på ett rättssäkert sätt.

Bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellen anger andelen elever som enligt skolans bedömning uppnått målen i ämnesproven i Insjöns skola. Dessutom anges andel elever som bedömts uppnått målen totalt i kommunen

	Insjöns skola			Leksands kommun		
Ämne	År 2006	År 2007	År 2008	År 2006	År 2007	År 2008
Svenska	92	91	93	88	75	88
Matematik	81	100	85	86	75	93
Engelska	75	77	78	80	74	82

Källa: Skolans och kommunens egna uppgifter

Tabell 2. Sammanställning av betygsresultat för årskurs 9 i Insjöns skola jämfört med samtliga kommunala skolor i Leksands kommun samt i riket år 2006–2008, enligt Skolverkets statistik.

	Insjöns skola			Leksands kommun			Riket		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Andel (i procent) med fullständigt slutbetyg	63	67	65	81	82	84	76	76	77
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	75	83	76	87	90	90	90	89	89
Meritvärde	178,1	196,6	191,1	203,7	209,9	213,1	206,8	207,3	209,3

Källa: Statistik från Skolverket

Kommentar:

I Insjöns skola och Åhls Barnakademis tidigare årskurser uppger lärare och skollädares att elevernas kunskapsresultat i alla ämnen redovisas vid utvecklingssamtalen. Någon samlad bild redovisas dock inte i kvalitetsredovisningen, och rektorerna har hittills inte begärt in skriftlig dokumentation av resultaten. Inspektörerna saknar underlag för att kommentera de yngre elevernas kunskapsresultat.

I slutet av årskurs 5 finns nationella uppnåendemål för eleverna i alla ämnen. Någon samlad bild av hur eleverna i Insjöns skola når dessa mål kan skolan inte ge. Emellertid redovisar skolan resultaten för de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5, se tabell 1 ovan. De nationella ämnesproven kan bland annat användas för att lärare ska ges stöd i arbetet med att bedöma om

eleverna uppnått kursplanernas mål i respektive ämne. Sammantaget framgår att resultaten på proven i svenska är bättre än resultaten i engelska och matematik, där även resultaten är lägre än kommunsnittet.

De äldre elevernas resultat i form av slutbetyg i årskurs 9 år 2008 visar att mer än en tredjedel av eleverna inte når målen i alla ämnen. Det är betydligt lägre än genomsnittet i riket. Andelen elever som var behöriga till nationellt program på gymnasieskolan är också lägre än andelen i kommunen och i riket. Vid en närmare analys av betygsresultaten framkommer skillnader mellan pojkars och flickors resultat samt skillnader mellan ämnen. Så har exempelvis pojkarna de senaste två åren haft ett lägre meritvärde än flickor, vilka i högre grad erhöll de högre betygen Mycket väl godkänt och Väl godkänt. En stor skillnad mellan ämnen vad gäller andel elever som inte nådde målen är märkbar. År 2008 har eleverna haft svårast att nå målen i engelska, idrott och hälsa samt samhällsorienterande ämnen.

När det gäller slutbetygen i årskurs 9 har Insjöns skola i många år legat betydligt lägre både vad gäller andelen elever som uppnått målen i alla ämnen och meritvärde i förhållande till det modellberäknade, förväntade värdet (SALSA¹) utifrån socioekonomiska faktorer i skolans upptagningsområde. I samtal och intervjuer med lärarna framkommer att någon analys av resultaten inte genomförs systematiskt.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

¹ Verktöget SALSA jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor. SALSA bör användas som ett underlag av flera vid analys av kommuners och skolors resultat.

Motivering:

Skolinspektionen bedömer att granskningsområdet *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat* håller mindre god kvalitet främst utifrån att lärarna inte i tillräcklig utsträckning har följt upp resultaten och utifrån dessa analyserat och omprövat metoder för sin undervisning.

Enligt lärarna i Insjöns skola kommer elevernas kunskapsresultat så småningom redovisas i ett digitalt rapporteringssystem (PODB) i alla ämnen. Vid tiden för tillsynen användes inte detta av alla lärare. På utvecklingssamtalen redogörs för elevernas kunskapsresultat men enligt elever och föräldrar varierar det mellan lärare huruvida alla ämnen kommenteras.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att åtgärder behövs.

Uppföljning av resultaten

Enligt läroplanen ska skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Som nämnts ovan sker inte uppföljning och analys av resultaten i alla ämnen under hela skoltiden, brister ses särskilt i de tidigare årskurserna. De relativt låga kunskapsresultaten har inte i tillräcklig omfattning analyserats i förhållande till metoder i undervisningen. Skolinspektionen bedömer att lärarna i högre grad bör följa upp kunskapsresultaten i alla ämnen under hela skoltiden samt utvärdera och ompröva metoder för undervisningen med utgångspunkt från resultaten.

Individuell utvecklingsplan

I Insjöns skola och i Åhls Barnakademi upprättas individuella utvecklingsplaner för varje elev. De utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av skrivs i en gemensam mall för det södra skolområdet. Vid granskningen framkommer att innehållet varierar påtagligt både vad gäller omfattning och anknytning till nationella mål.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framtidsytande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) beräknas vara färdiga under hösten 2008. Rektorerna uppger att underlagen för de individuella utvecklingsplanerna kommer att revideras med anledning av ändringen i förordningen. Skolinspektionen förutsätter att skolornas fortsatta arbete med individuella utvecklingsplaner sker i enlighet med förordningen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området *Bedömning och betygssättning*:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att granskningsområdet *Bedömning och betygssättning* är av god kvalitet. Lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsresultat och betyg sätts utifrån nationella mål och kursplanernas betygsriterier. Tillsynen visar dock att skolans arbete med skriftliga bedömningar måste förbättras liksom förändret av betygs katalog. Vidare framkommer att det kan finnas en okunskap hos lärarna när det gäller betygsättning i årskurs 8. Enligt elever uppger vissa lärare att det är omöjligt att nå betyget Mycket väl godkänt i årskurs 8 och sätter därför inte detta betyg. Inspektörerna finner anledning att påpeka vikten av att nationella föreskrifter angående terminsbetyg och slutbetyg följs.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Betygsättning enligt författningarnas krav

Enligt grundskoleförordningen ska en skriftlig bedömning (före den 15 juli 2008 benämnt skriftligt omdöme) ges om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret. Av bedömningen ska elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket ges. Dessutom kan de stödåtgärder som har vidtagits framgå. I de bedömningar som utfärdats av Insjöns skola och som inspektörerna granskat, anges inte alltid vilka ämnesmål eleven har uppnått. I flera fall beskrivs vilka mål eleven inte har uppnått och/eller vilka arbetsområden, som i några fall kallas kurser, som eleven inte klarat. Det är emellertid elevens kunskapsutveckling i ämnet som ska framgå av den skriftliga bedömningen, inte vad eleven arbetat med eller vad eleven inte kan. Skolinspektionen bedömer att skolans skriftliga bedömningar inte uppfyller

förordningens krav, vilket måste åtgärdas.

Betygskatalog

Inspektörerna har vid genomgång av betygskatalog på Insjöns skola funnit att ändringar har gjorts utan att dessa har motiverats eller signerats. Katalogerna är i vissa fall inte undertecknade. Skolinspektionen bedömer att de felaktigheter som konstateras i hanteringen av betygskatalogen måste rättas till och att rutiner skapas så att den förs på ett korrekt och rättssäkert sätt.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Skolinspektionen gör den sammanvägda bedömningen att skolans arbete inom bedömningsområdet *Genomförande av utbildningen* är av mindre god kvalitet. Bedömningen görs främst mot bakgrund av att all undervisning inte tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot och att eleverna endast i begränsad utsträckning har inflytande över undervisningen och sitt eget lärande. Lärarnas samverkan för en likvärdig utbildning är begränsad och det brister i gemensam uppföljning.

Skolinspektionen bedömer att verksamheten i förskoleklassen i båda skolorna stämmer överens med läroplanens mål och riktlinjer samt ger en god grund för

barnens fortsatta lärande och utveckling.

Inspektörerna vill särskilt framhålla skolornas goda samverkan med arbetslivet och närsamhället. Många exempel på intresseveckande lärande och fina upplevelser i detta sammanhang framkommer i tillsynen.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att åtgärder behövs.

Utbildningens inriktning

I läroplanen och kursplanerna anges mål att sträva mot vilka anger undervisningens inriktning. Skolan ska bland annat sträva mot att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära. Skolan ska också sträva mot att utveckla elevernas förmåga att kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Arbetssätten ska varieras och utrymme ska ges för elevens eget skapande och användande av olika uttrycksmedel.

Tillsynen visar att det varierar stort mellan olika lärare huruvida planering och genomförande av undervisningen utgår från målen att sträva mot. Emellertid finns goda exempel på intresseväckande undervisning med varierade metoder. Ett undersökande arbetssätt och en undervisning som märkbart engagerar eleverna observeras särskilt hos de yngre eleverna bland annat i undervisningen med NTA-lådor (naturorienterande ämnen) och hos de äldre eleverna i SO-undervisningen där olika kunskapskvaliteter ges utrymme. Många lektionsbesök präglas dock av arbete som är läroboksberoende och eleverna uttrycker att arbetssätten ofta är enformiga. Att läsa faktatexter och skriftligt svara på frågor är vanligt förekommande.

Många lärare uttrycker önskemål om mer tid för pedagogiska diskussioner vilket tyder på intresse och goda utvecklingsmöjligheter. Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna bör säkerställa att all undervisning tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Se vidare bedömning under rubrikerna Personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen och Rektor som pedagogisk ledare.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

I läroplanen anges att läraren ska se till att elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. I intervjuer och samtal med lärare och elever framkommer att planeringarna görs till största delen av läraren utan medverkan av eleverna, undantag finns dock. En viktig förutsättning för elevernas inflytande och ansvarstagande är att de känner till målen i de olika ämnena. Detta varierar vid inspektörernas frågor, yngre elever har relativt liten kännedom medan äldre elever och särskilt elever i årskurs 9 uppger att de väl känner till målen och vad som krävs för olika betyg. Skolinspektionen bedömer att lärarna bör utveckla elevernas möjligheter till ett reellt inflytande över arbetssätt och arbetsformer och undervisningens innehåll. I detta arbete är även en ökad kännedom om de olika ämnenas nationella mål en förutsättning.

Samverkan inom skolan

I läroplanen anges att läraren ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande samt för att ge likvärdiga förutsättningar för eleverna att nå utbildningsmålen. Lärarna i Insjöns skola har inför detta läsår organiserats i två

spår, under var sin rektor. Merparten av det pedagogiska utvecklingsarbetet sker dock i ämnesgrupper och årskursvisa arbetslag. I tillsynen ses stora skillnader mellan hur lärarna samverkar kring planering och bedömning av undervisningen. De låga kunskapsresultaten under ett antal år tyder på att en ökad samverkan är nödvändig. Skolinspektionen bedömer att samverkan inom skolan, för att åstadkomma en god miljö för utveckling och lärande, bör förbättras.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att granskningsområdet *Anpassning av verksamheten till elevernas behov* är av mindre god kvalitet, främst utifrån olika uppfattningar hos personalen om huruvida alla elever får det särskilda stöd de behöver. Vidare att anpassningen av undervisningen till elevernas förutsättningar och behov varierar i hög grad och är beroende på vilken lärare de har. Även skolans arbete med åtgärdsprogram behöver utvecklas.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att åtgärder behövs.

Individanpassad undervisning

Läraren ska enligt läroplanen utgå från varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I tillsynen ses goda exempel på hur lärare utgår från varje enskild elevs behov och förutsättningar genom att använda flera olika läroböcker med olika innehåll och svårighetsgrad samt genom att differentiera arbetsuppgifterna. Emellertid framkommer vid samtal och intervjuer och inspektörernas observationer att merparten av lektionerna planeras och genomförs så att alla elever arbetar med samma sak, på samma tid. Snabba elever kan få extra uppgifter, som enligt en del elever inte upplevs som särskilt stimulerande. Skolinspektionen bedömer att lärarnas arbete med att anpassa undervisningen till alla elevers förutsättningar, erfarenheter och olika behov bör förbättras.

Särskilt stöd

Enligt skollagen och grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Stödundervisning ska ges om det befaras att eleven inte kommer nå de nationella målen, eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Särskilt stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. I Leksands kommun finns en gemensamt utarbetad arbetsgång, kallad *Arbetsgång när problem uppstår*, för arbete med särskilt stöd. I första steget ska respektive lärare och arbetslag identifiera svårigheterna och så långt som möjligt lösa problemen inom arbetslaget. Insatser ska dokumenteras och utvärderas. Om ytterligare åtgärder behövs kopplas specialpedagogisk kompetens in och åtgärder föreslås. Pedagogiska beskrivningar ska göras som underlag för diskussioner och eventuella åtgärdsprogram. Syftet med arbetsgången är att stöd så långt som möjligt ska ges inom klassens ram samt att arbetslagen ska nyttja alla kompetenser som finns inom laget, innan specialpedagogiskt stöd erfordras. I samtal och intervjuer med lärare framkommer att de rutiner som man har för att upptäcka elever som behöver särskilt stöd är funktionella och att den utarbetade arbetsgången i ett elevärende är tydlig. Ett så kallat närteam i skolområdet fördelar de specialpedagogiska resurserna. Rektorerna ingår i närteamet. I en nyinrättad studieverkstad på Insjöns skola ska de äldre eleverna kunna få såväl handledning och stöttning som specialpedagogiskt stöd. Eleverna i den särskilda undervisningsgruppen Brandstationen har oftast en anpassad studiegång där ämnena svenska, engelska och matematik prioriteras och lärarna får handledning i att ge sina elever särskilt stöd.

Trots goda rutiner och tillgång till specialpedagogisk kompetens finns en uppfattning hos flertalet lärare på Insjöns skola att särskilt stöd inte ges alla elever som bedömts behöva sådant stöd. Även skolans relativt svaga kunskapsresultat tyder på att det särskilda stödet behöver förbättras. Någon utvärdering av innehållet i det särskilda stödet har inte genomförts. Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med särskilt stöd bör förbättras och rektor måste säkerställa att alla elever får det stöd de behöver. Vidare bör det stöd som ges följas upp och utvärderas.

Åtgärdsprogram

Grundskoleförordningen anger att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Syftet är att reda ut vad i skolsituationen som förorsakar en elevs svårigheter för att bedöma vilka åtgärder som skolan behöver vidta för att tillgodose elevens behov. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I Insjöns skola upprättas åtgärdsprogram först när alla stödåtgärder inom klassens ram prövats. I samtal med lärarna visar sig en viss osäkerhet när det gäller upprättandet av åtgärdsprogram, när de ska skrivas och vad de ska innehålla. För några lärare är skillnaden mellan individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram gällande innehåll och utformning oklar. Skolinspektionen bedömer att arbetet med

åtgärdsprogram bör förbättras, innehållet bör tydligare kopplas till nationella mål och beskriva de åtgärder som skolan avser vidta samt ange när och hur åtgärderna ska följas upp.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Skolinspektionen bedömer att granskningsområdet *Normer i studiemiljö och samvaro* är av mindre god kvalitet. Bedömningen görs mot bakgrund av att kränkningar förekommer såväl mellan elever som mellan vuxen och elev. Vidare framkommer att vissa studiemiljöer inte präglas av en respektfull samvaro. Skolornas likabehandlingsplaner är inte förenliga med kraven på en sådan plan.

Inspektörerna ser emellertid även goda exempel på hur lärare och annan personal arbetar förebyggande och aktivt med värdegrundsfrågor samt hur de engagerar sig i att lösa de problem som uppstår.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Trygg miljö

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och

annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. I flera intervjuer ges exempel på hur de vuxna på skolan på olika sätt låter värdegrundsfrågor bli en del av den dagliga verksamheten och hur de försöker att förebygga att problem uppstår. Trots detta arbete förekommer att elever utsätter andra elever för kränkningar och det finns även elever som har känt sig särbehandlade och kränkta av vuxna på skolan. Detta kommer fram i inspektörernas samtal och intervjuer, samt i den elevenkät som genomfördes år 2008 i kommunen.

I läroplanen föreskrivs att alla som arbetar i skolan ska visa respekt för den enskilda eleven och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. I samtal och intervjuer med elever samt vid inspektörernas lektionsbesök ges exempel på hur studiemiljön i vissa fall inte präglas av ett sådant förhållningssätt. Flera elever känner sig rädda för eller ignorerade av några lärare och de upplever att de inte har någon att vända sig till i dessa frågor.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte vidtagit åtgärder i tillräcklig omfattning för att förebygga och förhindra kränkningar och måste därför förbättra arbetet med att skapa en trygg miljö för alla elever. Det är enligt inspektörernas bedömning synnerligen viktigt att skolan aktivt arbetar för att ett respektfullt förhållningssätt, såväl elever emellan och mellan vuxna och elever, ska genomsyra verksamheten.

Värdegrundsarbete

Skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. I samarbete med hemmen ska skolan främja elevernas utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten. Som nämnts ovan förekommer mestadels ett aktivt värdegrundsarbete i vardagen, tillsynen visar dock att det varierar mellan lärarna i Insjöns skola i vilken utsträckning detta sker. Att lärare har olika förhållningssätt när det gäller ordningsfrågor, framkommer i flera intervjuer. Även exempel på hur vissa lärare "vänder ryggen till" när problem uppstår ges. Utifrån de uppgifter som framkommer om kränkningar och lärarnas olika förhållningssätt i ordningsfrågor, bedömer Skolinspektionen att det dagliga värdegrundsarbetet i Insjöns skola bör förbättras och utvecklas till att bli en kontinuerligt pågående och integrerad del av all verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 9.

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år i kvalitetsredovisningen. Arbetet ska ske under medverkan av eleverna och planen ska utgå från en specifik redovisning av verksamhetens behov som utgångspunkt

för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Insjöns skola har utarbetat en handlingsplan för att motverka alla former av kränkande behandling som en bilaga till en kommungemensam likabehandlingsplan. Handlingsplanen innehåller i några delar sådant som en likabehandlingsplan bör innehålla, dock saknas en specifik redovisning av skolans behov och därmed beskrivning av åtgärder för att komma tillrätta med dessa. Skolans elever har inte givits möjlighet att medverka vid upprättandet av handlingsplanen. Skolinspektionen bedömer att Insjöns skola och Åhls Barnakademi måste upprätta likabehandlingsplaner i enlighet med lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Skolinspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Skolinspektionen bedömer att granskningsområdet *Tillgång till utbildning* är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning främst utifrån att flera

granskningsområden ovan inte är i enlighet med författningarnas anvisningar och krav. Svenska som andraspråk och elevens val anordnas inte i enlighet med författningarna och omfattningen av studie- och yrkesvägledning uppfattas inte vara tillräcklig.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Garanterad undervisningstid

I Insjöns skola finns integrerade särskoleelever. Enligt särskoleförordningen ska elever erbjudas en minsta garanterad undervisningstid, vilken preciseras i timplanerna för särskolan. Från dessa får avvikelser göras för att anpassa undervisningen till elevens förutsättningar och behov. I tillsynen framkommer att undervisningen anpassats och följer grundskolans timplan trots att beslut om avvikelser från särskolans timplan inte är fattade (se vidare under *Rektors beslutsfattande*). Vidare är kunskapen om styrdokumentet som reglerar särskoleverksamhet bristfällig hos de lärare som ansvarar för undervisningen. De är exempelvis inte klara över huruvida berörda elever följer grundsärskolans eller träningsskolans kursplan. Skolinspektionen bedömer att rektorerna måste säkerställa att elever i särskolan erbjuds en garanterad undervisningstid. Vidare bör rektorerna försäkra sig om att ansvariga lärare har tillräcklig författningskännedom avseende särskolan.

Enligt lärarna finns det elever som bedöms behöva undervisning i svenska som andraspråk. Enligt författningarna är det rektorn som ska besluta om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. I Insjöns skola anordnas undervisningen i svenska som andraspråk som stöd i svenska, några lektioner i veckan, för ett fåtal elever. Svenska som andraspråk är dock ett eget ämne med egen kursplan och ska anordnas i stället för undervisning i svenska för de elever som behöver det. Skolinspektionen bedömer att rektorerna måste tillse att undervisningen i svenska som andraspråk anordnas på ett sådant sätt att det uppfyller författningarnas krav.

Valmöjligheter

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val och grundskoleförordningen föreskriver att undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna i Insjöns skola erbjuds elevens val från och med årskurs 3. I intervjuer med elever och lärare framkommer att ett fåtal ämnen erbjuds varje år och att urvalet mestadels görs av lärarna. I vissa klasser är tiden för elevens val inbakad i övriga ämnen och eleverna kan således inte sägas erbjudas något elevens val i grundskoleförordningens mening. Vidare finns elever som inte är medvetna om att de har elevens val. Det finns enligt Skolinspektionens bedömning inte någon medveten syn på elevens val som en viktig del av ett ökat elevinflytande på studierna. Skolinspektionen bedömer att elevens val inte anordnas i enlighet med författningarnas krav. Detta måste åtgärdas.

Studie- och yrkesorientering

Läroplanen anger att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta

utbildningen och yrkesinriktningen. I samtal och intervjuer med elever och föräldrar framkommer en besvikelse över innehåll och omfattning när det gäller studie- och yrkesorientering. Skolinspektionen bedömer att rektorn bör säkerställa att studie- och yrkesorientering ges i tillräcklig omfattning.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering:

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolans arbete inom bedömningsområdet *Personalens utveckling och kompetens*, är av god kvalitet främst utifrån att skolornas personal, med få undantag, har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver samt att den kompetensutveckling som ges personalen är ändamålsenlig. Dock framkommer vid intervjuer och lektionsbesök ett behov av att aktualisera läroplanens och kursplanernas innehåll hos delar av personalen.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att åtgärder behövs.

Personalens insikter i de föreskrifter som styr

Skollagen anger att kommuner skall se till att lärare, förskollärare och fritidspedagoger som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen. Vid tillsynen framkommer i samtal, intervjuer och vid inspektörernas lektionsbesök en viss okunskap gällande målstyrningen i läroplan och kursplaner, särskilt de beskrivningar av undervisningens inriktning som anges i målen att sträva mot.

Som nämnts tidigare är kunskapen om styrdokumentet som reglerar särskoleverksamhet bristfällig hos de lärare som ansvarar för utbildningen av integrerade särskoleelever.

Skolinspektionen bedömer att personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Skolinspektionen bedömer att granskningsområdet *Rektors ansvar* är av mindre god kvalitet. Insjöskolans rektorer är nyanställda sedan höstterminen 2008 och de har på kort tid skaffat en förtrogenhet med verksamheten genom lektionsbesök och samtal med personal och elever. Rektor för Åhls Barnakademi känner sin verksamhet sedan många år och beskrivs av personalen vara förtrogen med verksamheten och driver utvecklingsfrågor. Emellertid framkommer flera viktiga förbättringsområden som ligger under rektors ansvar och sammantaget bedöms granskningsområdet vara av mindre god kvalitet.

Registerkontroll görs vid all anställning.

Inom nedanstående områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt författningarna har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Bland annat måste rektorn försäkra sig om att läroplanens mål att sträva mot genomsyrar undervisningen.

Tillsynen visar att dessa mål inte ligger till grund för all undervisning på Insjöns skola och att inriktningen därför skiljer sig åt mellan klasser och ämnen liksom synen på hur elever ska utveckla sin förmåga att ta ansvar och utöva inflytande över undervisningen och skolverksamheten i övrigt. En viss osäkerhet hos lärarna framkommer när det gäller i vilket forum det pedagogiska utvecklingsarbetet huvudsakligen ska äga rum, i de årskursvisa arbetslagen eller i spåren.

Skolinspektionen bedömer att rektorernas pedagogiska ledarskap bör utvecklas.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till de nationella målen. I Insjöns skola och i Åhls Barnakademi har information om alla elevers kunskapsutveckling i samtliga ämnen inte regelbundet redovisats på skolnivå. Utöver resultaten från de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik, kan skolan inte redogöra för hur stor andel av eleverna som uppnår de nationella målen i årskurs 5 i kursplanernas alla ämnen. Inte heller för eleverna i tidigaste årskurserna finns någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i kursplanerna. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp. En samlad bild av elevernas resultat på skolnivå är nödvändig för analys och förbättring av verksamheten i stort.

Skolinspektionen bedömer därför att rektorerna måste förbättra arbetet med uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat och därvid särskilt beakta elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5.

Rektors beslutsfattande

För beslut om en elevs placering i särskild undervisningsgrupp eller beslut om anpassad studiegång finns särskilda anvisningar i grundskoleförordningen, då dessa beslut medför betydande förändringar i en elevs skolgång. Sådana beslut är i Leksands kommun delegerade till rektor och ska återrapporteras till ansvarig nämnd. Enligt grundskoleförordningen får styrelsen (i Leksands kommun rektor) efter att ha hört elevvårdskonferensen besluta om anpassad studiegång för eleven. Därvid får avvikelser göras från timplanen. Styrelsen ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt som möjligt är likvärdig med övrig utbildning inom skolan. För placering i särskild undervisningsgrupp föreskrivs i samma förordning att om det finns särskilda skäl, får särskilt stöd ges i en sådan grupp i stället för inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Styrelsen ska efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare besluta om en elevs placering. I Insjöns skola och i den särskilda undervisningsgruppen Brandstationen finns elever med anpassad studiegång. I tillsynen framkommer formella brister i beslutsfattandet för såväl placering i särskild undervisningsgrupp som för anpassad studiegång. Bland annat finns inga formella beslut om hur avvikelser från timplanen ska se ut. Skolinspektionen bedömer därför att rektorerna måste säkerställa att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och om anpassad studiegång fattas i enlighet med styrdokumentens krav.

Enligt särskoleförordningen får för integrerad elev, efter beslut av rektorn för särskolan, de avvikelser göras från särskolans timplan som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Tillsynen visar att undervisningen för integrerade särskoleelever i stor utsträckning följer grundskolans timplan, trots att beslut om avvikelser från särskolans timplan inte är fattade av rektorn.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste fatta beslut om avvikelser från särskolans timplan för särskoleelever som är integrerade i grundskolan.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Med hänvisning till vad som nedan redovisas bedömer Skolinspektionen att området *Kvalitetsarbete* är av mindre god kvalitet. Skolan genomför och redovisar ett antal uppföljningar och utvärderingar av såväl kunskapsresultat som resultat av värdegrundsarbetet och i kvalitetsredovisningen finns en tydlig struktur med mål, resultat, analys och åtgärder. Någon djupare analys av undervisningens ändamålsenlighet utifrån de låga kunskapsresultaten under ett antal år har dock inte gjorts och åtgärdsförslag i kvalitetsredovisningen har inte lett till ökad måluppfyllelse.

Inom följande område bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

Systematiskt kvalitetsarbete

Läroplanen anger att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället. Som nämnts i flera delar av rapporten framkommer stora skillnader mellan lärare och ämnen i vilken mån undervisningen utgår från de nationella målen och skolan har liten beredskap för att utvärdera undervisningens ändamålsenlighet. Svaga kunskapsresultat under ett antal år är en signal på att en bättre uppföljning och samverkan är nödvändig. De åtgärder som föreslogs i skolans senaste kvalitetsredovisning har inte lett till en högre måluppfyllelse.

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet bör förbättras så att mål, planering, genomförande, uppföljning, analys av resultat samt åtgärder för måluppfyllelsen blir till en sammanhållen kedja, tydlig i arbetet och i skolans

dokumentation.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

I Insjöns skolas kvalitetsredovisning som även inbegriper Åhls Barnakademi beskrivs årets verksamhet och en övergripande redovisning av resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål görs. Vidare redovisas ett antal kommunala mål samt skolornas egna prioriterade mål. Ett antal förslag till förbättringsåtgärder formuleras under varje mål. Det finns dock ingen redovisning av uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen i kvalitetsredovisningen, vidare framkommer tveksamheter angående elevers medverkan och vårdnadshavares delaktighet.

Skolinspektionen bedömer därför att Insjöns skolas kvalitetsredovisning inte uppfyller de krav som förordningen ställer.

Stockholm 2009-01-15

Ingrid Åsgård

Åsa Rehnberg